

*Марина Колосніченко,
Світлана Донченко,
Ганна Омельченко
(Київ, Україна)*

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ДИЗАЙН-ОСВІТИ МАЙБУТНІХ МОДЕЛЬЄРІВ-КОНСТРУКТОРІВ ОДЯГУ

Постановка проблеми. З 1 вересня 2014 року вступив в силу прийнятий Верховною Радою Закон України «Про вищу освіту», який відкрив шлях вітчизняній вищій освіті до Європейського освітнього простору.

Одною з головних цілей над досягненням якої працюють всі члени Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) - підвищення якості та привабливості вищої освіти, а також забезпечення успішного працевлаштування випускників вишів за рахунок того, що всі академічні ступені й інші кваліфікації повинні бути орієнтовані на ринок праці.

Для досягнення поставлених цілей та з метою поєднання політичних цілей Лісабонської стратегії та Болонського процесу із потребами сектору вищої освіти у 2000 році стартував проект «Гармонізація освітніх структур в Європі» (TUNING).

Проект TUNING служить основою для розробки контрольних опорних точок (точок прив'язки) на рівні предметної області, що повинно забезпечити порівняльність, сумісність та прозорість навчальних програм. Опорні точки формулюються в термінах кінцевих результатів навчання та компетентностей [1].

Компетентності являють собою динамічне поєднання знань, розуміння, навиків, умінь та здатностей. Розвиток компетентностей є метою навчального процесу. Компетенції формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах.

Компетентності діляться на: спеціальні (фахові), загальні.

На думку авторів, загальні компетентності для всіх спеціальностей певного напрямку знань (технічні, економічні, гуманітарні науки) повинні бути найбільш уніфіковані. Такий підхід до формування компетентностей у єдиному освітньому просторі надасть можливість створити платформу для реалізації однієї з головних цілей – внутрішньої, зовнішньої, кредитної та ступеневої мобільності студентів та викладачів, а також зафіксує опорні точки для співпраці в напрямку підвищення якості освіти.

Спеціальні (фахові) компетентності є тими опорними точками на яких має відтворюватися особисто-індивідуальний підхід до навчання та реалізація моделі різнобічності простору вищої освіти.

Тому розробка освітніх програм з науково - обґрунтованим підходом до формування спеціальних (фахових) компетентностей є актуальною задачею на сучасному етапі імплементації Закону України «Про вищу освіту».

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. З середини 90-х років розпочався, так званий, третій період розвитку Болонського процесу, який характеризується посиленням прояви практичного втілення його ідей, поширення їх в Східну Європу, зокрема, в Україну, поглиблення усвідомлення зростаючої ролі знань, необхідності орієнтації освітніх систем на сприяння економічному зростанню, підвищення конкурентоздатності у глобальному масштабі, зниження рівня безробіття [2].

У цей період розроблено та затверджено в травні 2005р. на черговій конференції в Бергені єдину «Систему кваліфікацій європейського простору вищої освіти» (Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, «EQF for HE»). У системі "EQF for HE" використані результати як "Спільної ініціативи з якості" (Joint Quality Initiative, JQI), так і проекту Тьюнінг. "Спільна ініціатива з якості" - широка сукупність загальних критеріїв, відомих під назвою «Дублінські дескриптори», для встановлення

відмінностей між різними циклами, яку розроблено неформальною групою експертів з вищої освіти [3]. Проект «TUNING» намагається описати програми циклу на здобуття ступеню на рівні предметних областей та є ініціативою університетів Європи.

В рамках проекту Tuning повністю розроблені програми Євробакалаврів та Євромагістрів для 9 предметних областей (subject areas) – Бізнес, Хімія, Науки про землю, Педагогіка, Європейські студії, Математика, Фізика, Історія, Сестринська справа. Проект Tuning в цілому розглядає 42 предметні області, для яких опрацьовані переліки фахових компетентностей та результатів навчання [4].

Розвиток ідей проекту TUNING щодо компетентнісного підходу в побудові навчальних програм а також проекту CoRe 1, в якому досліджувалася роль профілю програми (Degree Profile) як інструменту, який, поряд із дипломом, академічною довідкою та Додатком до диплому, сприятиме кращому розумінню кваліфікацій та полегшуватиме їх визнання, прослідковується у проекті CoRe 2, який опрацьований експертами ENIC/NARIC протягом 2008-2010 років [1].

Україна, нажаль, знаходиться сьогодні серед аутсайдерів у вирішенні завдання створення загальноєвропейської кваліфікаційної мережі і тільки починає приєднуватися до цього важливого процесу. Це питання мало знане в Україні, особливо в середовищі викладачів, які не є фахівцями в педагогіці [5].

Формування цілей статті (постановка завдання). В статті автори аналізують умови, які склалися в Україні для виробників одягу з метою визначення певних фахових компетентностей, якими повинен володіти майбутній модельєр-конструктор, для досягнення однієї з головних цілей європейської освіти - забезпечення успішного працевлаштування випускників вишів.

Основна частина. Розвиток науково-технічного прогресу та

інформаційних технологій, а також активне їх впровадження в виробничі процеси виготовлення сучасного одягу є однією з головних підстав для формування у майбутніх модельєрів-конструкторів фахових компетентностей щодо застосування інформаційних технологій для вирішення певних задач проектування.

Аналізуючи виробничу діяльність компаній та фірм по виготовленню швейних виробів, які працюють в Європі, Китаї, Америці та використовують певний сектор трудових ресурсів в Україні, можна зробити висновок, що всі вони в своїй більшості для розробки нових моделей одягу застосовують системи автоматизованого проектування (САПР).

САПР – це організаційно – технічна система, яка складається з комплексу засобів автоматизації проектування, що взаємодіє з підрозділами проектної організації та виконує автоматизоване проектування [6, 7].

Більшість швейних підприємств України, які змогли модернізувати своє виробництво за рахунок придбання сучасного автоматизованого обладнання та програмного забезпечення потребують спеціалістів, які володіють певними фаховими компетентностями.

Тому конкурентоспроможній на ринку праці спеціаліст, а саме майбутній модельєр-конструктор, повинен знати структурні особливості сучасних САПРО та вміти застосовувати комп'ютерні програми двовимірного і тривимірного моделювання.

При розробці профілів освітніх програм для майбутніх модельєрів-конструкторів слід також враховувати, що в Україні існує достатньо велика кількість швейних виробництв, які відносяться до групи підприємств середнього та малого бізнесу. Для цієї групи підприємств не є фінансово доцільним використання у своєму виробництві потужних автоматизованих систем, які мають велику вартість. Такі підприємства, як правило, вирішують задачі автоматизації деяких стадій процесу проектування нових моделей за рахунок застосування універсальних програм комп'ютерної графіки. Тому

такі умови виробництва потребують спеціалістів з більш глибокими знаннями в області сучасних інформаційних технологій. Так, наприклад, для створення ескізів нових моделей та для рекламно-презентаційного представлення нових колекцій швейних виробів споживачам майбутній модельєр-конструктор повинен знати основи комп'ютерної графіки та вміти застосовувати універсальні графічні програми для поліграфії, програми рисування, програми для ділової графіки і презентацій.

Викладене вище надає підстави для розширення переліку спеціальних (фахових) компетентностей, які необхідно розвивати у майбутніх модельєрів-конструкторів в процесі навчання, наступними компетентностями:

- **глибокі знання та розуміння (когнітивні уміння та навички):** здатність аналізувати зображення у комп'ютерній графіці на основі знань способів цифрового опису просторових об'єктів, типів структури просторових даних та колірних моделей; здатність обґрунтовувати вибір способів створення зображень моделей одягу на основі знань основних функціональних можливостей комп'ютерних програмних продуктів;
- **навички оцінювання:** здатність робити оцінку якості зображень, які введено в комп'ютер за допомогою сучасних периферійних пристроїв; здатність робити обґрунтований вибір форматів подання зображень та графічних програмних продуктів для вирішення певних задач проектування одягу на стадіях дизайн-проектування та презентації нових колекцій; здатність обирати раціональну послідовність трудових дій для виконання певних технологічних операцій в процесі дизайн-проектування нових моделей;
- **практичні навички:** здатність володіти основним інструментарієм сучасних графічних комп'ютерних програмних продуктів; уміння використовувати сучасні периферійні пристрої; здатність створювати зображення моделей одягу різними способами шляхом

застосування сучасних інформаційних технологій;

- **загальні (фахові) навички:** знання комп'ютерної термінології державною та англійською мовами.

За основу структурного розподілу, представлених авторами, компетентностей було прийнято стандарт затверджений агенцією забезпечення якості вищої освіти Великобританії (The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA)) та програми Євробакалаврів, які розроблено в рамках проекту Tuning.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Результатом дослідження вимог, які висуваються до професійних якостей майбутніх модельєрів-конструкторів та формуються під впливом виробничих умов виготовлення швейних виробів та перспектив економічного розвитку галузі в цілому, розроблено та запропоновано до обговорення спеціальні фахові компетентності в аспекті використання інформаційних технологій за напрямом фахового спрямування.

В подальшому планується проведення досліджень умов формування загальних та інших спеціальних компетентностей з метою створення конкурентоспроможних та гармонізованих з освітніми структурами Європи навчальних програм бакалаврів і магістрів та створення на основі компетентнісного підходу єдиного освітнього простору в Україні.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Ю. М. Рашкевич «Матеріали Національної команди експертів, проекту ЄС НЕО в Україні». [Електронний ресурс] / Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм - Режим доступу: <http://www.erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=31:kompetentnistnyi-pidkhid-u-pobudovi-osvitnikh-prohram>
2. С.М. Маделик. Болонський процес: формування єдиного

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Дизайн-освіта майбутніх фахівців на сучасному етапі освітньої практики»

Секція № 1. Сучасний стан дизайн-освіти: теорія, практика і перспективи розвитку

європейського простору у сфері освіти. [Електронний ресурс] / Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики Київського міжнародного університету – Режим доступу: <http://www.kyumi.edu.ua/vmv/v/10/17.htm>

3. Тьюнінг. Узгодження освітніх структур в Європі. [Електронний ресурс] / Бюро Євроосвіти - Режим доступу: <http://euroosvita.osp-ua.info/html/ch5/tuning.html>

4. Ю.М.Рашкевич. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

5. Ю.М.Рашкевич. Легенди та міфи Болонського процесу. [Електронний ресурс] / Західна аналітична група - Режим доступу: <http://zgroup.com.ua/article.php?articleid=359>

6. Колосніченко М.В., Щербань В.Ю., Проник К.Л. Комп'ютерне проектування одягу: Навчальний посібник. – К.: «Освіта України», 2010. – 236 с.

7. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник. / М.В.Колосніченко, Л.І.Зубкова, К.Л.Пашкевич, Т.О.Полька, Н.В.Остапенко, І.В.Васильєва, О.В.Колосніченко – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.: іл.205.